

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

marts 2012

TALEPUNKT

**Tale til åbent samråd FLF alm. del - spørgsmål H i
Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
torsdag den 1. marts 2012, kl. 15**

(Det talte ord gælder)

Samrådsspørgsmål H

"Ministeren bedes redegøre for regeringens forslag om at afskære landmændene fra at kunne plante energiafgrøder i randzonerne samt give offentligheden adgang til randzonerne, herunder hvilke overvejelser ministeren har gjort sig i forhold til spørgsmålet om ekspropriation."

Svar:

Indledning

- Tak for muligheden for at redegøre for den planlagte revision af randzonenloven. Jeg er altid glad for at komme i samråd, men jeg vil gerne pointere, at det er en meget tidlig diskussion. Det er jo en lov, vi kommer til at diskutere i folketingsalen og også gerne i samråd, men det er ikke en færdig lov.

- Som bekendt har Fødevarerministeriet netop afsluttet høringen af ændringsforslaget til loven. Vi gennemgår i disse dage de indkomne høringssvar, – i demokratiets navn hører vi folk, og der kan naturligvis frem til fremsættelsen forekomme tilpasninger i lyset af de modtagne svar.
- Jeg regner med at kunne fremsætte lovforslaget i slutningen af marts, og jeg ser frem til en god debat på det grundlag til den tid – i overensstemmelse med den normale lovbehandling.
- Som I måske kan huske, undlod et mindretal i udvalget (S, SF, RV, EL og UFG) i 2011 at stemme for det oprindelige forslag til randzonenloven, da vi havde stillet to ændringsforslag, som ikke blev vedtaget.
- Mindretallet fandt dengang, at de to stillede ændringsforslag kunne forbedre lovforslaget ved at holde arealerne dyrkningsfri og ved at sikre offentlighedens adgang hertil.
- Det mener vi stadig, og det er baggrunden for, at vi forbereder fremsættelsen af et ændringsforslag til randzonenloven. Det er der således to gode grunde til.

- For det første ønsker vi at forbedre mulighederne for, at offentligheden kan opleve naturen. Vi vil sikre offentligheden adgang til randzonerne på de vilkår, som naturbeskyttelsesloven helt generelt giver til udyrkede arealer.
- For det andet ønsker vi at bevare oplevelsen af de smukke ådale og åbne landskaber, som findes rundt i landet, og som er et særkende for Danmark. Derfor vil vi stille forslag hvorefter tilplantning med flerårige energiafgrøder langs vandløbenes nærmeste omgivelser ikke længere er tilladt.
- Vi vil altså fastholde princippet om dyrkningsfrihed i randzonenloven, også for energiafgrøder.
- Jeg vil gerne uddybe baggrunden for de to planlagte ændringer yderligere.

Energiafgrøder

- Det er vigtigt, at vi ikke ødelægger oplevelsen af landskabet ved at tillade tilplantning med flerårige energiafgrøder, f.eks. energipil, langs vore vandløb.
- Energiafgrøder vokser hurtigt og bliver rigtig høje –
- Jeg har ikke noget principielt imod energiafgrøder. Energiafgrøder kan være et vigtigt bidrag til landbrugsproduktion og indgå i et dyrkningsmønster,

hvor de gavner klima og miljø og bidrager til landmandens indtjening. Det er derfor jeg har valgt at indføre et nyt dyrkningstilskud på 500 kr. pr. ha, og forhøje etableringstilskuddet til energiafgrøder med 1000 kr. pr. ha, så det nu er på 4200 kr. pr. ha.

- Men energiafgrøderne skal placeres, hvor de giver størst gavn og færrest ulemper. (og det er ikke i randzonerne)
- I visse tilfælde vil tilplantning med energiafgrøder kunne indgå i en særlig målrettet miljøindsats – for eksempel i vådområder. I disse tilfælde vil der med loven kunne dispenseres fra det generelle dyrkningsforbud.
- Endelig har jeg noteret mig, at flere har fremført, at tilplantning med f.eks. energipil vil kunne vanskeliggøre og fordyre vedligeholdelsen af vandløbene.
- Derfor vil vi foreslå, at undtagelsen om, at der må plantes energiafgrøder i randzonen, bliver ophævet.
- Der vil stadig kunne etableres vedvarende græs i randzonerne.

Offentlig adgang

- Jeg vil gerne indledningsvis understrege, at der ikke er tale om at anlægge stier og etablere anlæg eller give adgang for heste, køretøjer m.v.
- Det er vigtigt for regeringen, at vi alle har en forståelse for naturen og de værdier, som naturen kan bibringe os. Den forståelse kommer ikke af sig selv, men forudsætter, at vi får mulighed for at opleve naturen. Det er efter min opfattelse vigtigt for naturbeskyttelsen, at danskerne har mulighed for at opholde sig i og nyde naturen. Det er en forudsætning for, at man også er parat til at passe på naturen.
- Danskerne har ifølge naturbeskyttelsesloven adgang til fods til udyrkede arealer, det gælder generelt, hvis der ellers er lovlig adgang. Men den tidligere regering indførte sammen med Dansk Folkeparti en særregel i randzonenloven, der forbød danskerne adgang til randzonearealerne.
- Den særregel vil vi gerne ophæve. Danskerne skal selvfølgelig have samme adgang til randzonerne, som de har alle andre steder.
- Med det kommende ændringsforslag vil randzonerne derfor blive sidestillet med andre udyrkede arealer, hvor adgangen er reguleret i naturbeskyttelsesloven.
- I henhold til naturbeskyttelsesloven er der en række begrænsninger i adgangen til udyrkede arealer. Disse begrænsninger afspejler en afvejning mellem hensynet til lodsejerne og hensynet til borgerne.
- Hovedreglen i naturbeskyttelsesloven er, at der kun er adgang fra kl. 6 til solnedgang til fods på privatejede udyrkede arealer. Cykling og ridning er begrænset til

eventuelle stier, der gennemskærer de udyrkede arealer. Endvidere er der særlige regler for ophold, som ikke må finde sted inden for 150 m fra beboelses- og driftsbygninger. Hunde kan medtages, men skal holdes i snor.

- Disse begrænsninger i adgangen vil med det kommende ændringsforslag også gælde for randzonerne.
- Jeg er desuden opmærksom på, at enkelte lodsejere – for eksempel på grund af særlig bynær beliggenhed – kan blive atypisk hårdt belastet af offentlighedens adgang. Derfor skal der indarbejdes en mulighed for, at disse lodsejere kan ansøge om dispensation for adgangsretten.

Ekspropriation

- I debatten om randzonenloven har spørgsmålet om ekspropriation været fremme flere gange. Og der er allerede varslet flere sagsanlæg.
- Randzonenlovens formål er at sikre en forbedring af vandmiljøet i forhold til påvirkningen fra gødskning, sprøjtning og dyrkning, og at skabe ny natur.
Jeg kan generelt tilslutte mig den tidligere regerings vurdering af, at der i loven er sikret en rimelig balance mellem de nødvendige miljøhensyn, ikke mindst behovet for at reducere kvælstofudvaskningen, og hensynet til den enkelte lodsejer.
- Det planlagte forslag til ændring af randzonenloven indebærer blandt andet, at adgangen til randzonerne fremover kan ske efter naturbeskyttelseslovens generelle regler om adgang til udyrkede arealer. Disse regler indebærer ikke ekspropriation.
- Som sagt kan enkelte lodsejere dog blive atypisk hårdt belastet af offentlighedens adgang, men der vil med de påtænkte regler om dispensation blive taget højde for disse tilfælde.

-

Afslutning

- Afslutningsvis vil jeg gerne tilkendegive, at jeg godt er klar over, at de foreslåede ændringer har givet anledning til mange spørgsmål og mange bekymringer, især hos de berørte landmænd.
- Men det, der lægges op til, er en afbalanceret brug af naturen i overensstemmelse med gældende regler i naturbeskyttelsesloven.
- Og når det er sagt, så har jeg samtidig en forventning om, at brugerne opfører sig ansvarligt, når de færdes i den nye natur, med respekt for, at de færdes på anden mands ejendom.
- Jeg gør opmærksom på, at lovforslaget ikke er fremsat. Der kan selvfølgelig forekomme tilpasninger til forslaget i lyset af modtagne høringssvar, og jeg ser derfor frem til drøftelserne i forbindelse med den egentlige lovbehandling.